

Београдска филхармонија

Сезона 2022/23

На добром путу

ХАМБУРГ
HAMBURG

Велика дворана Коларчеве задужбине у 20 часова

Диригент: **Маркус Бош** / Conductor: **Marcus Bosch**

Солисти: **Станко Мадич**, виолина и **Немања Станковић**, виолончело / Soloists: **Stanko Madić**, violin, and Nemanja Stanković, violoncello

Петак, 3. март 2023. године

Велика дворана Коларчеве задужбине у 20 часова

www.bgf.rs

Програм / Program:

Јоханес Брамс
Трагична увертира оп. 81
Johannes Brahms
Tragic Overture Op. 81

Трајање: око 15 минута

Јоханес Брамс
Концерт за виолину, виолончело и оркестар у а-молу оп. 102
Johannes Brahms
Concerto for violin, violoncello and orchestra in A minor op. 102

Allegro
Andante
Vivace non troppo

Трајање: око 33 мин.

Јоханес Брамс
Симфонија бр. 4 у е-молу оп. 98
Johannes Brahms
Symphony No. 4 in E minor Op. 98

Allegro non troppo
Andante moderato
Allegro giocoso
Allegro energico e passionato

Трајање: око 39 минута

Концертмајстор: Мирослав Павловић
Concertmaster: Miroslav Pavlović

Проводећи лето 1880. године у монденском Бад Ишлу **Јоханес Брамс** (1833-1897) је написао две увертире, контрастне по свом карактеру, које је његов биограф описао речима *једна плаче, друга се смеје*. Док је *Свечана академска увертира* саткана од мелодија веселих студентских песама као посвета његовом почасном докторату Универзитета у Бреслауу, ***Трагична увертира*** пуна драматике била је ближа композиторовом менталитету. Без конкретног програмског предлошка, претпоставља се да је писана за Гетеову драму *Фауст*. Класичну сонатну форму граде три теме које се не сукобљавају, већ су у *разорној усамљености застрашујуће неземаљске тишине*. Премијерно извођење ове увертире било је у децембру 1880. године у Бечу, под палицом Ханса Рихтера.

Последње оркестарско дело које је компоновао Јоханес Брамс био је **Концерт за виолину, виолончело и оркестар**. Намењено је двојци Брамсових колега – виолинисти Јозефу Јоакиму, који му је био и дугогодишњи близак пријатељ, и Роберту Хаусману, виолончелисти, који је са Јоакимом заједно наступао у квартету. После једног неспоразума дугогодишње верно пријатељство Брамса и Јоакима било је прекинуто, па је Брамс искористио могућност да напише ово дело као чин помирења, што се и догодило. Концерт је премијерно изведен 1887. године са Јоакимом и Хаусманом, док је за пултом стајао композитор. Брамс је, после првих критика, одустао од своје идеје да напише још једно велико дело за исти састав.

Концертантна форма која укључује два солистичка инструмента није била уобичајена. У том смислу, узор Брамсу представљале су Моцартова Концертантна симфонија за виолину и виолу, Бетовенов Троструки Концерт за виолину, виолончело и клавир и барокна кончерта грота. Ипак, Брамсово дело показује знатно напреднији третман солистичких деоница које краси независност идеја и обострани виртуозитет.

Као и код већине дела тог жанра, први став представља тежиште симфонијског циклуса. Други став је једноставне троделне форме и карактера интермеца, пред финале које нас поново враћа на виртуозитет који се чуо у првом ставу са елементима циганског фолклора.

Дуги низ година симфонијски жанр је био непознаница за Брамса. Избегавајући и помисао да се пореди са великим идолом Бетовеном, крајње самокритичан и несигуран, Брамс је до своје 40. године написао само неколико остварења у којима учествује симфонијски оркестар – две серенаде, клавирски концерт и два хорска дела са симфонијским оркестром, од којих је једно грандиозни *Немачки реквијем*. Брамсове четири симфоније представљају значајан део симфонијске литературе и логичан наставак Бетовенових идеја. Иако, насупрот великом претходнику, није у многоме допринео даљем развоју симфонијске форме, ова оставрења представљају значајно музичко наслеђе.

Четврта симфонија је Брамсово последње симфонијско дело настало 1884/85. године. Премијерно је изведена у октобру 1885. под диригентском палицом композитора и већ од првог извођења стекла је популарност међу публиком. Први став је музички најкомплекснији и већ нас од првих тактова изненађује лириком необичном за почетак симфоније. Овде се препознаје Брамсово поигравање са сонатним формалним обрасцем кроз необичан хармонски и тематски развој. Другим ставом, у стилу Requiem-а троделне форме доминиран тема у деоници хорни која се развија кроз оквирне делове, док средишњи одсек доноси дозу оптимизма. Једини драматуршки контраст у симфонијском циклусу је трећи став. Његова особеност је радосна музика велике енергије, необична за Брамсов музички рукопис. Финале представља велики омаж Јохану Себастијану Баху – сет од 32 варијације на тему у басовској линији (позајмљену из Бахове кантате бр. 150) у форми строге пасакаље. Овај спој симфонијског става и пасакаље не представља академску стилску вежбу, већ врхунац композиционог умећа комбиновања две форме и технике, које датирају из различитих периода. Поглед на финале је заправо симфонијски циклус у малом – првих осам варијација има функцију првог става, затим следе четири варијације у лаганом темпу, плесна секвенца у форми скерца и драматична група завршних варијација са тријумфалним завршетком.

Даница Максимовић

Следећи концерт Београдске филхармоније је у **петак, 10.3.2023. године** у Задужбини Илије М. Коларца са почетком у 20 часова:

ХАВАНА

Феликс Милденбергер

Паћо Флорес, труба

Џ. Гершвин: *Кубанска увертира*

Е. Ошер: *Латинске игре* за трубу и оркестар

И. Стравински: *Жар-птица*

Поштовани претплатници, обавештавамо вас да ће пред почетак сваког концерта Београдске филхармоније, у 19:30 часова, у Музичкој галерији Коларца, музиколог Маја Чоловић-Васић држати уводно предавање о делима која су на програму те вечери.

Поштовани посетиоци, молимо вас да искључите мобилне телефоне и обавештавамо вас да је за време концерата Београдске филхармоније строго забрањено фотографисање и коришћење уређаја за видео или аудио снимање. Желимо вам пријатно вече.

Dear visitors, please turn off your mobile phones; you are also kindly reminded that taking photographs and the use of video and audio recording devices is strictly forbidden during the concerts of the Belgrade Philharmonic. We wish you a nice evening.

Маркус Бош један је од најистакнутијих личности на немачкој диригентској сцени и веома тражен гостујући диригент широм света. Овај немачки уметник бразилско-италијанског порекла, као и велики број диригената у Немачкој, врло рано се одлучио за каријеру капелмајстора: након ангажмана у државним позориштима у Визбадену и Сарбрикену и са Државном опером из Халеа, био је генерални музички директор (ГМД) града Ахена од 2002. до 2012. и Државног театра и државног симфонијског оркестра у Нирнбергу од 2011. до 2018. Његов оперски репертоар сада укључује више од 90 музичко-сценских дела, међу којима су и велики пројекти као што су Вагнеров циклус *Прстен Нибелунга* и Берлиозови *Тројанци*. Симфонијски оркестар у Ахену – некада вођен славним диригентима као што су Херберт фон Карајан и Волфганг Завалиш – успео је поново да врати на међународну мапу класичне музике са живим ЦД снимцима симфонија Антона Брукнера. “Узбудљиво слушалачко искуство” написао је часопис *Огледало културе (Kulturspiegel)*, а телевизијски канал WDR (Westdeutscher Rundfunk) из Келна приметио је да ахенски циклус није требало да се плаши „било каквих истакнутих имена“. Брамсови снимци са оркестром из Ахена такође сведоче о изузетном квалитету који је Бош постигао са ансамблом.

Бошу је пошло за руком да изведе сличан подвиг у Нирнбергу са снимцима девет симфонија и симфонијских поема Антонина Дворжака. Овај циклус критичари су поздравили као „диван приступ приповедању“. *Klassik.com* је чак говорио о “срећном открићу за све љубитеље Дворжака”.

Године 2010. Маркус Бош преузео је дужност уметничког директора старог традиционалног оперског фестивала у Хајденхајму. Под његовим вођством, овај догађај еволуирао је у међународно познати оперски спектакл, немалим делом и због оркестра Хајденхајмског оперског фестивала, *Капела Аквилеја*, ансамбла врхунских музичара који је основан на иницијативу Маркуса Боша.

Овај „звучни заводник“, како га је назвала радио станица *Deutschlandfunk Kultur*, у сваком случају настоји да крене новим, иновативним путевима и да дође до нових формата за концерте и догађаје. Године 2008. дириговао је првом међународно слободно-доступном интернет емисијом уживо (*Саломе* у Ахену) и првом оперском премијером икада приказаном као пренос уживо у биоскопима (*Тристан и Изолда* у Нирнбергу). Такође је неколико пута дириговао највећим догађајем класичне музике у Европи на отвореном, *Класик Опен Аир* у Нирнбергу.

Година 2016. означила је нову фазу у његовој каријери. Као редовни професор на Универзитету за музику и сценске уметности у Минхену, преноси своје знање и искуство младим диригентима. Међутим, Маркус Бош је и даље активан као гост диригент, недавно наступајући са симфонијским оркестром из Лајпцига, Немачком опером у Берлину, Келнском опером и Државном опером из Хамбурга, између осталих. До сада је дириговао преко 100 оркестара широм света. Ове сезоне гостоваће у Бечу, Милану, Парми, Палерму и Катару. Радознао и отворен, култивише веома широк спектар симфонијског и оперског репертоара. Водио је бројне премијере и сарађивао са утицајним редитељима као што су Петер Конвични, Каликсто Бието и Стефан Брауншвајг.

Године 2018, постао је резиденцијални диригент Севернонемачке филхармоније у Ростоку. Такође је главни гостујући диригент у Југозападннемачкој филхармонији из Констанца.

Његову квалификованост као тимског играча показује и његова иницијатива за стварање форума за размену мишљења немачких генералних музичких директора: Маркус Бош је председавајући немачке конференције ГМД.

Станко Мадих је рођен 1984. године у Београду. Студије виолине започео је са 6 година код проф. Роберта Тошкова, а наставио код проф. Дејана Михаиловића. Са само 14 година уписао је Музичку академију у Београду, у класи проф. Михаиловића, заузевши прву позицију на пријемној ранг листи. Са 17 година дипломирао је као најбољи студент своје генерације и добитник разних државних награда и признања. Одликован је стипендијом краљевске породице Карађорђевић. Мастер студије завршио је на Академији уметности у Новом Саду са 19 година, у класи проф. Михаиловића.

У периоду од 2010. до 2012. године, студије наставља у Високој школи за музику *Карл Марија фон Вебер* у класи проф. Игора Малиновског, где је стекао другу *мастер* диплому са специјализацијом из солистичке и концертмајсторске музичке литературе.

Од 2002-2008. године, Мадих је био запослен на Академији уметности у Новом Саду као асистент професорке Мегуми Тешиме, док се усавршавао на разним мајсторским курсевима код светски познатих виолиниста (Виктор Третјаков, Мидори Гото, Кај Воглер). Од 2008-2011. године, био је стални члан светски чувеног оркестра *Земпер Опере, Штаткапеле* из Дрездена. Од 2011-2018. године, био је први концертмајстор Нирнбершке државне филхармоније. Године 2018, постаје нови први концертмајстор Симфонијског оркестра Баварског радија у Минхену. Такође је први концертмајстор регионалног *Но бордерс* оркестра, а у овој улози снимио је и ЦД за *Дојче грамофон* и имао гостовања широм света. Као први концертмајстор наступао је и са разним оркестрима у Немачкој и широм света (Баварске државне опере, дрезденске Државне капеле, Луксембуршки камерни оркестар, Баварски камерни филхармонијски оркестар, Јерменски државни оркестар, Хамбуршки симфонијски оркестар, Бечки симфонијски оркестар).

Као солиста, камерни и оркестарски музичар, свирао је са многим истакнутим светским уметницима, као што су Марта Аргерич, Албрехт Мајер, Камила Нилунд, Зубин Мехта, Сер Колин Дејвис, Маурицио Полини, Миша Мајски, Јулиан Рахлин, Ања Хартерос,

Емануел Екс, Рудолф Бухбиндер, Лера Ауербах, Серђо Ацолини, Пласидо Доминго, Данијел Гајс, Јулиа Окруашвили, Емануел Паји...

У својој солистичкој каријери Мадих је сарађивао са свим београдским оркестрима, као и са Словачким камерним оркестром, Симфонијским оркестром из Сен Малоа, Националним оркестром из Лорене, Филхармонијом из Бремена, Солистичким ансамблом дрезденске Државне капеле, Симфонијским оркестром из Јоханесбурга, јужноафричким симфонијским оркестром *Ква-Зулу Натал* из Дурбана, *Но бордерс* оркестром, Државним филхармонијским оркестром из Нирнберга, Бечким симфонијским оркестром, Симфонијским оркестром минхенског радија, као и Оркестром баварског радија, између осталих. Снимао је за *Арт Линк*, РТС, *БР Класик*, *Дојче грамофон*.

Године 2020, за *БР Класик* снимео је виолински концерт Петериса Васкса *Удаљена светлост*, који је, по оценама критике, проглашен једним од најбољих снимака поменутог концерта.

Добитник је првих, специјалних и лауреатских награда на многим међународним такмичењима, међу којима су: *Налет талената* (Словачка), *Јарослав Коцијан* (Чешка), *Родолфо Липизер* (Италија), *Петар Коњовић* (бивша Југославија), *Jeunesses musicales, Виолина у Дрездену* (Немачка), *Валсезија Музика* (Италија)... Добитник је *Арт Линк*-ове награде *Најперспективнији млади уметник 2006.* године. Исте године је уз подршку *Аудија* снимео и свој први ЦД.

Станко Мадих свира на виолини Карла Карлетија из 1908. године, уз подршку *Комерцбанк* из Нирнберга, као и на савременој виолини коју је ексклузивно за њега направио Сава Гиршенко, перспективни градитељ виолина из Минхена, на чијим инструментима свирају истакнути концертмајстори и солисти у Немачкој и широм света.

Немања Станковић српски је виолончелиста који важи за „једну од водећих младих звезда на нашој сцени“. Имао је солистичке наступе са Београдском филхармонијом, Симфонијским оркестром РТС-а, оркестром *Camerata Serbica*, Италијанским омладинским оркестром (*OGI*), *Чешким виртуозима*, *Гудачима св. Ђорђа*, Нишким симфонијским оркестром, БГО *Душан Сковран*, Битољским камерним оркестром, Зрењанинским

камерним оркестром, Симфонијским оркестром ФМУ у Београду, Симфонијским оркестром Кристијансанда. Сарађивао је са диригентима Рафаелом Пајареом, Фабрисом Болоном, Бојаном Суђићем, Ноамом Зуром, Денисом Шаповаловим, Биљаном Радовановић, Ле Фи Фијем, Николом Пашковским.

Наступао је широм Европе (Аустрија, Италија, Француска, Енглеска, Немачка, Белгија, Шведска, Данска, Мађарска, Пољска, Малта), али и у Северној Америци (САД, Канада, Мексико), Азији (Јапан) и Африци (Сенегал и Тунис).

Немања Станковић награђиван је као финалиста бројних такмичења и конкурса, попут Интернационалног такмичења виолончелиста у Лицену (Аустрија), Међународног такмичења музичке омладине у Београду (Србија), *Јоханес Брамс* (Аустрија), *Фиделио специјал* (Аустрија), *Антонио Јанигро* (Хрватска), *Петар Коњовић* (Србија).

Године 2018. проглашен је за Младог уметника године од стране ревије *Музика класика*. Наредне године, Трио *Имерсио*, у саставу са Станковићем, проглашен је за Ансамбл године од стране уметничке асоцијације *Le Dimore del Quartetto*, што им је донело награду фондације *Brivio Sforza*.

Имао је запажене наступе на међународним фестивалима: *БЕМУС*, *НИМУС*, *Мокрањчеви дани*, *Cellissimo*, *ParkSommer*, *Alpen Classica*, *Котор Арт*, *Чело фест*, *ЗУМ* и др.

Немања Станковић рођен је у Крагујевцу, где је као ученик генерације завршио средњу музичку школу у класи Боже Сарамандића. Дипломирао је на Факултету музичке уметности у Београду, у класи Сандре Белић, као *Студент године*. На Бечком конзерваторијуму студирао је у класи Наталије Гутман, стекавши диплому мастера уметности. Постдипломске студије похађао је на Универзитету *Моцартеум* у Салцбургу код Енрика Бронција, као и у Фиренци (*Scuola di Musica di Fiesole*) у класи Наталије Гутман и Елизабет Вилсон. Марта 2015. одбранио је своју докторску дисертацију на ФМУ у Београду.

Похађао је мајсторске курсеве код реномираних уметника као што су Ралф Киршбаум, Миша Мајски, Алфред Брендел, Јенс Петер Мајнц, Дејвид Стрејнц.

Остварио је трајне аудио снимке за *PTC, ORF, RAI*. Децембра 2020. године Немања Станковић објавио је албум *Трагови* са осам нових композиција за виолончело српских аутора, који је уврштен међу пет најбољих остварења за виолончело у 2020. години, по избору *Виолончело Фондације* из Њујорка (САД). За исти албум Станковић је награђен Наградом града Београда – *Деспот Стефан Лазаревић*.

Немања Станковић био је вођа групе виолончела Београдске филхармоније током осам сезона (2011 – 2019). Од 2017-2018. године предавао је виолончело на Факултету уметности у Нишу, а тренутно је запослен као доцент на Факултету музичке уметности у Београду, на Катедри за камерну музику.